mangu Joonistuskoja Arhiiv (ERKA-s): Description eller Vthräknings Book öfwer Karkus Gebiet 1683; Liivimaa Rootsiaegne Kindralkuberneri Arhiiv (ERKA-s) — XII:3 Revision 1638; *ibid.* XVI:372; W. Zwiebelberg'ilt (Hallistes) saadud andmed. *A. P-i.*

***POOL, Theodor,** põllumajandus- ja poliitikategelane, on töötanud 1925—28 Asunikkude, Riigirentnikkude ja Talupidajate Põllumajandusliidu nõuandeala juhatajana ja 1929—32 Talumajanduse Nõuandebüroo eriteadlasena, uurides ja valgustades talukorrastuslikke küsimusi, jaoskondliku agronoomilise töö programmi ja metoodikat ning eesti põllumajanduslikke rajoone. Nõuandebüroo likvideerimise järel siirdus P. oma tallu Toris, kus on jätkanud karjaaretuse ja majapidamise tegeliku korrastuse juhtimist. P. on olnud Eesti Hollandi-Friisikarja Kasvatajate Seltsi esimees tänini, Eesti Tõuloomakasvatajate Ühingu juhatuse, Riigimõisade Valitsuse nõukogu, Veiste Tõuaretuse Komitee, a-st 1932 Põllutöökoja ja 1935—38 Riigi Majandusnõukogu liige. A-l 1935 sooritas ta õppereisu Saksamaale ja Hollandisse. P. on avaldanud kirjutisi mitmes väljaandes („Agronoomia", „Uus Talu", „Niit ja Karjamaa", „Rohumaade-kultuuri käsiraamat", 1934; „Vaba Maa", „Päevaleht" jm.) ja eriraamatuna „Veiste tõuarendus" (Tall., 1928), „Karjakoplid, nende asutamine ja hoid" (*ibid.*, 1929), peale selle töid Eesti põllumajanduslikkude rajoonide, jaoskonna-agronoomi tööprogrammi jm. kohta (teoses „Jaoskondliku agronoomilise nõuandetöö korraldus, metoodika ja praktika", Tall., 1932) ning ülevaate „Maauuendus Eestis ja selle tulemusi" (teoses *Fenno-Ugrica* V A, Tall., 1936).

Isikl. kogutud andmed. *K. L.*

***POOPUU, Johannes,** Vabadussõja tegelane, oli 1921—26 erus, astus siis uuesti sõjaväkke, teenis 1926—28 6. jalaväerügemendis ja a-st 1928 1. soomusrongide rügemendis soomusrong nr. 3 ülema kt.; surn. 11. III 1929 ukj. Tallinnas. — P. oli kahe Vabadusristi kavaler. Ta sulest on ilmunud veel teos „Soomusrongide diviis vabadussõjas" II (Tall., 1929; koos J. Andreller'iga).

Post. 1929, nr. 70; Pvl. 1929, nr. 70; „Sõdur" 1929, nr. 11; Eesti Vabadusristi Kavalerid (1935); Eesti Vabadussõda 1918—1920 I (1937), lk. 180, 420. *T.*

POORTEN, Hermann, kaupmees (lähemad eluloolised andmed puuduvad), kuulus XVII s. lõpul Narva silmapaistvamate kodanikkude hulka ja omas jõuka kaupmehena laialdasi kaubanduslikke sidemeid Eesti alaga, Vene, Soome ja Rootsiga; surn. 4. (5.) III 1704 vkj. Tallinnas. — P-lt on säilinud väga väärtuslik kirjade koopiate kogu kaubamaja „Th. Clayhills & Son" arhiivis Tallinnas; selles leidub hulk kirju alates 5. VIII 1700 kuni 13. XII 1701. Need kirjad osutuvad tähtsaks allikaks Põhjasõja, eriti just Narva lahingu uurimisel, aga ka tolleaegsete kaubandusolude jälgimisel. P. viibis piiramise ajal Narvas, oli kaastegev pärast Narva lahingut tsaari sõjakassa ülevõtmisel ja Vene ühe väejuhi, Novgorodi vojevoodi vürst I. J. Trubetskoi vangistamisel.

„Ajalooline Ajakiri" 1922, nr. 3 (H. Sepp); Narva's Belagerung und Einnahme von den Russen (Bunge, Archiv VI, 1851); G. Adelheim, Revaler Ahnentafeln I (1929); H. Sepp, Narva piiramine ja lahing a. 1700 (1930). *H. S.*

POORTEN, Mathias, vt. **PORTEN.**

PORT, Jaan, botaanik, sünd. 28. I 1891 vkj. Viljandimaal Holstre v. talurentniku pojana, õppis Kärstna valla- ja ministeeriumikoolis, Tartu õpetajateseminaris 1906—10 ja Tartu ülikooli mat.-loodusteaduskonnas 1921—25, lõpetas selle mag. bot. astmega. P. oli Tartu ülikooli teaduslikuks stipendiaadiks kodumaal ja Berliinis 1927—29; omandas dr. phil. nat. astme Tartus 1932. Ta on toiminud õpetajana 1910—21 Väike-Maarjas, Räpinas ja Pärnus, Tartu ülikooli botaanikainstituudi taime-füsioloogia-laboratooriumi assistendina 1923—26, Tartu õpetajateseminari õpetajana 1926—27, Tartu ülikooli botaanikaaia õpetatud aednikuna 1929—37 ja Tartu õpetajateseminari direktorina a-st 1937. — P. on olnud tegev aianduskultuuri levitamisega ka laiemas ulatuses. Ta töist mainitagu: „Untersuchungen über die Plasmakoagulation von Paramaecium caudatum" (*Acta* A XIII_5, Tartu, 1928), „Untersuchungen über die Wirkung der Neutralsalze auf das Keimlingswachstum" (*Acta* A XXIII_1, Tartu, 1932), „Iluaiad ja kodu ümbruse kaunistus" (Tartu, 1933; 2 tr. 1936), „Kodu-

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 247